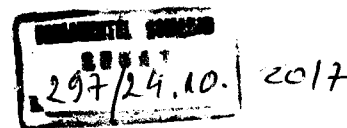

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

1602
1610 2017

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei române nr. 21/1991*, inițiată de domnul senator ALDE Hadârcă Ion (**Bp. 212/2017**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art. 11 din *Legea cetățeniei române nr. 21/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, astfel încât locuitorilor din Basarabia și Bucovina de Nord, care au dobândit cetățenia română prin naștere, precum și descendenților lor până la gradul III, să li se păstreze cetățenia română conform legislației anterioare a României de până la 23 august 1944.

II. Observații

1. Conform art. 5 din *Constituția României*:

„(1) *Cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de legea organică.*

(2) *Cetățenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naștere.*”

Prin *Legea nr. 21/1991* sunt reglementate condițiile pentru acordarea, redobândirea, retragerea și renunțarea la cetățenia română, precum și procedura soluționării acestor cereri.

Astfel, potrivit art. 11 din *Legea nr. 21/1991*:

„(1) Persoanele care au fost cetățeni români, dar au pierdut cetățenia română din motive neimputabile lor sau cărora această cetățenie le-a fost ridicată fără voia lor, precum și descendenții acestora până la gradul III, la cerere, pot redobândi sau li se poate acorda cetățenia română, cu posibilitatea păstrării cetățeniei străine și stabilirea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 8 alin. (1) lit. b), c) și e).

(2) Dispozițiile art. 10 alin. (2)-(6) se aplică în mod corespunzător.”

În scopul înlăturării unor consecințe nefaste ale istoriei, art. 11 din *Legea nr. 21/1991* oferă posibilitatea redobândirii cetățeniei române de către toate persoanele care se găsesc în ipoteza menționată mai sus, cu parcurgerea unei proceduri administrative.

Din analiza art. 11 (dar și a art. 10) din *Legea nr. 21/1991* rezultă în mod clar că persoanele vizate de aceste texte de lege nu sunt într-o situație juridică identică cu cea a persoanelor care solicită prin cerere acordarea cetățeniei române în temeiul art. 8 din aceeași lege, cum afirmă inițiatorul, procedura administrativă și condițiile de obținere a cetățeniei fiind diferite în cele două situații.

Pe de altă parte, nu se poate omite că art. 11 din legea actuală privește persoane care au avut și au pierdut cetățenia română ori cărora cetățenia română le-a fost ridicată fără voia lor.

Chiar dacă această pierdere s-a produs din motive neimputabile acestor persoane ori prin modalități abuzive sau fără voia lor, acest fapt nu modifică din punct de vedere juridic situația existentă, anume faptul că această cetățenie a fost pierdută.

De altfel, încă de la adoptarea *Legii nr. 21/1991*, această realitate - și anume pierderea/ridicarea fără voie a cetățeniei române în cazul cetățenilor români locuitori ai regiunilor pierdute de România în favoarea U.R.S.S. prin Tratatul de Pace de la Paris din anul 1947 - a stat la baza prevederilor din lege care reglementau posibilitatea redobândirii cetățeniei române de către persoanele care au dobândit cetățenia română prin naștere sau prin adopție și care au pierdut-o din motive neimputabile lor sau cărora această cetățenie le-a fost ridicată fără voia lor, precum și de către descendenții acestora.

În *Expunerea de motive* se arată că persoanele vizate prin propunerea legislativă nu au pierdut niciodată cetățenia română. Semnalăm că analiza inițiatorului omite o serie de acte cu relevanță juridică și consecințele

produse de acestea – e.g., convențiile încheiate între fosta U.R.S.S. și România (1957, 1978), convenții care reglementau problema cetățeniei persoanelor cu dublă cetățenie¹.

De asemenea, cu referire la interpretarea dată de către inițiator prevederilor art. 5 alin. (1) din *Constituția României*, menționăm că Legea fundamentală nu se poate aplica unor fapte care, înainte de intrarea ei în vigoare, au dat naștere sau, după caz, au modificat ori au stins o situație juridică, fie efectelor pe care acea situație juridică le-a produs înainte de aceeași dată (*facta praeterita*), ci doar pentru viitor - adică situațiilor juridice în curs de formare, modificare sau stingere la data intrării ei în vigoare (*facta pendentia*) și situațiilor juridice care se vor naște, modifica sau stinge după intrarea în vigoare a legii noi, precum și efectelor viitoare ale situațiilor juridice trecute (*facta futura*).

2. Deși prin inițiativa legislativă se propune păstrarea cetățeniei române de către persoanele care au dobândit cetățenia română prin naștere ori adopție, potrivit legilor în vigoare până la data de 23 august 1944, precum și de către descendenții lor până la gradul III, apreciem că se poate vorbi mai degrabă de o recunoaștere *ope legis* a cetățeniei române în favoarea acestor persoane, în vederea producerii consecințelor juridice urmărite.

Or, beneficiul acordării cetățeniei române trebuie să se realizeze numai cu:

- respectarea ordinii publice, având în vedere importanța raporturilor juridice care se stabilesc între solicitant și statul român. În cazul redobândirii cetățeniei române, legiuitorul a menținut condiția unui comportament de loialitate față de statul român, de a nu întreprinde sau sprijini acțiuni împotriva ordinii de drept sau a securității naționale;

- aprecierea riguroasă a eventualelor implicații asupra relațiilor de politică externă ale României, plecând de la împrejurarea că propunerea legislativă are ca efect acordarea *ope legis* a cetățeniei române (implicit a cetățeniei europene) unui număr nedeterminat de persoane, cetățeni ai unor state vecine României.

¹ Astfel, conform Convenției din 28 iunie 1978 între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste privind soluționarea și prevenirea cazurilor de dublă cetățenie:

ART. 1

1. Persoanele majore care au domiciliul pe teritoriul uneia dintre părțile contractante și care, potrivit legislației fiecărei părți contractante, sunt considerate, la data intrării în vigoare a prezentei convenții, cetățeni ai lor, pot opta, printr-o declarație, pentru cetățenia uneia dintre părțile contractante, în condițiile prevăzute de prezenta convenție.

2. Declarațiile de opțiune prevăzute la pct. 1 se depun în termen de 1 an de la data intrării în vigoare a prezentei convenții.

3. Sunt considerate majore, în sensul prezentei convenții, persoanele care la data depunerii cererii au împlinit vârsta de 18 ani.

ART. 2

Cetățenii unei părți contractante care, până la data intrării în vigoare a prezentei convenții, au dobândit, la cerere, cetățenia celeilalte părți contractante, fără a pierde cetățenia anterioară, păstrează numai cetățenia părții contractante pe care au dobândit-o.

ART. 6

1. Persoanele majore care nu depun declarațiile de opțiune în termenul prevăzut la art. 1 păstrează numai cetățenia părții contractante pe teritoriul căreia au domiciliul.

În acest sens, recunoașterea cetățeniei române, *ope legis*, pentru persoanele care au pierdut cetățenia din motive neimputabile lor, precum pentru descendenții acestora, determină situații dezavantajoase pentru anumite categorii de persoane. De exemplu, cetățenii străini, descendenți ai foștilor cetățeni români, care nu sunt născuți pe teritoriul României și care nu au formulat cerere de redobândire a cetățeniei române ar dobândi cetățenia română acordată *ope legis*, în condițiile în care, în conformitate cu legislația anumitor state, dobândirea cetățeniei altui stat conduce la pierderea cetățeniei statului respectiv și la decăderea din funcțiile publice.

Mai mult, beneficiul cetățeniei române nu este condiționat de o cerere a persoanei îndreptățite, aceasta realizându-se automat, prin efectul legii, situație neîntâlnită în practică, întrucât acordarea cetățeniei ulterior nașterii trebuie să aibă loc cu acordul de voință al individului.

Raportat la motivele care susțin inițiativa legislativă – sintetic, că persoanele care au dobândit cetățenia română prin naștere, dar nu au renunțat la această cetățenie, nu au pierdut niciodată cetățenia română - precizăm că referirea la păstrarea cetățeniei române și de către descendenții până la gradul III al locuitorilor din Basarabia și Bucovina de Nord este inutilă, pentru că aceste persoane ar fi dobândit cetățenia română în temeiul principiului *ius sanguinis*, ca descendenți ai unui cetățean român.

Legiuitorul român a creat un regim juridic special, care facilitează redobândirea cetățeniei române de către cei care au avut calitatea de cetățean român, dar care nu a păstrat-o, potrivit legislației anterioare.

În acest context, apreciem că măsura propusă de inițiator, potrivit căreia toți „*locuitorii din Basarabia și Bucovina de Nord, care au dobândit cetățenia română prin naștere, precum și descendenții lor până la gradul III*” să fie considerați de drept cetățeni români, chiar dacă au pierdut cetățenia potrivit legislației anterioare, este de natură a conduce inclusiv la afectarea securității raporturilor juridice civile existente.

Totodată, mai precizăm și faptul că autoritățile române nu ar putea avea o evidență a acestor persoane sau a descendenților acestora.

De asemenea, apreciem că măsura propusă este discriminatorie în raport cu locuitorii din orice altă țară sau chiar din România, care au dobândit cetățenia română prin naștere, dar care au pierdut-o potrivit legislației anterioare.

3. Precizăm că reglementarea propusă nu are caracter clar și precis, care să excludă orice echivoc, întrucât nu stabilește modalitatea în care persoanele vizate trebuie să dovedească faptul că au calitatea de cetățeni

români și nici instituția competentă să constate această calitate și să emită un document justificativ în acest sens.

Astfel, conform dispozițiilor art. 22 din *Legea nr. 21/1991*:

„(1) *Dovada cetățeniei române se face cu cartea de identitate sau, după caz, cu buletinul de identitate, cu pașaportul, cu titlul de călătorie fără mențiunea «identitate incertă», cu certificatul prevăzut la art. 20 alin. (6) sau cu documentele prevăzute la art. 23.*

(2) *Cetățenia copilului până la vârsta de 14 ani se dovedește cu pașaportul, cu titlul de călătorie fără mențiunea «identitate incertă», cu certificatul prevăzut la art. 20 alin. (7) și (7¹) sau cu certificatul său de naștere românesc, însoțit de actul de identitate, certificatul de cetățenie sau pașaportul oricăruia dintre părinți, emise de autoritățile române, ori cu documentele prevăzute la art. 23”.*

În acest context, apreciem că în cazul în care persoanele vizate de inițiativa legislativă ar solicita transcriere în registrele de stare civilă române a certificatelor de stare civilă eliberate de autoritățile străine s-ar afla în imposibilitatea de a face dovada, potrivit legii, a calității de cetățean român.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Mihai TUĐOSE
PRIM-MINISTRU

Domnului senator Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului